

SECCIONS EDICIÓ IMPRESA EL PUNT AVUI TV MÉS

PORTADA LOCAL SOCIETAT SUCESSOS POLÍTICA ECONOMIA CULTURA EUROPA-MÓN COMUNICACIÓ OPINIÓ IN ENGLISH ESPORTS

TOTA L'OPINIÓ EDITORIALS ARTICLES L'APUNT EL LECTOR ESCRIU ENVIAR UNA CARTA AL DIRECTOR AUTORS

OPINIÓ 26 agost 2019 2.00 h

CAIGUDA LLIURE

Aquell tercer que escolta

EVA VÀZQUEZ

És dins la intimitat de la llar, mentre la mare de Walt Whitman disposa amb una lleugera remor els plats del sopar damunt la taula, que Alain Corbin fa començar la seva *Història del silenci*, un llibre de poc més d'un centenar de pàgines, publicat per Frag-

“Corbin raona que el silenci és ‘el lloc interior d'on emergeix la paraula’

menta en català i Acantilado en castellà, que es passeja per les diverses densitats d'aquest no-res magnètic, aquesta presència que flota a l'aire com un “forat negre” d'obscur poder, del qual cada vegada tenim menys ocasions de gaudir. Historiador sensible, Corbin es fa acompanyar per un grapat d'autors magnífics –d'origen aclaparadorament francès, també s'ha de dir– que han escrit sobre el tema al llarg del temps, de manera que la lectura del llibre, fins i tot entès com un mer recull de “citacions reveladores”, resulta captivadora, no tant perquè esgoti el tema, sinó per la delicadesa amb què aconsegueix expressar alguns dels seus matisos, des del silenci percebut com “un gas feixuc i irrespirable”, fins al silenci intolerable de Déu, que calla davant el nostre patiment, passant pel silenci dels animals, pesant com “un bloc petrificat”, o el que s'incrusta a la pedra de les catedrals, o aquella “transparència aèria” que al desert “ens obre al món ignorat dels sons infinitament petits”, o el que només es percep als boscos, parant bé l'orella, confós amb la respiració de les fulles seques o, com en deia Joseph Conrad, amb “la quietud rumiosa de l'univers”. En silenci, ens enfonsem en la meditació i en el remordiment, ens hi encomanem per resar i per estimar en secret, el rebem a vegades com una benedicció, i en d'altres ens ve imposat com un càstig. Callen els eremites i els presoners i els malalts; els místics s'hi embolcallen amb un calfred, els aventurers hi troben repòs. El culte al silenci, que avui tenim tan bandejat, va néixer a les cel·les dels monjos i ha acabat adherit als objectes que tenim a tocar, a casa, dins el plat de sopa, suspès com una teranyina de les cortines o ficat dins els ulls de fang de l'estatueta del rebedor, i ja sabem com s'estimava Proust les cambres memorioses, amb llits coberts de brodats i mussolina com la de la tia Léonie, on “l'aire hi era saturat de la fina flor d'un silenci tan nutritiu, tan suculent, que no hi entrava més que amb una espècie de golafreria”. La tesi que regeix el raonament sencer de Corbin és que el silenci és “el lloc interior d'on emergeix la paraula”, el refugi darrer potser abans de la mort. Quan dues persones entaulen conversa, dirà Max Picard, un dels autors més citats al llibre, un tercer sempre s'hi fa present: el silenci que escolta, de manera que quan callem l'únic que passa és que “la paraula s'aguanta la respiració”. Ni Donald Trump, ni Boris Johnson, ni Matteo Salvini, ni Jair Bolsonaro, per desgràcia, llegiran mai aquest llibre preciós.